

Sygn. akt I PSK 128/21

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa M. B., M. M., B. Ś.
przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opiekuńczo-Leczniczemu
w R.

o zapłatę premii regulaminowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 lipca 2021 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 16 kwietnia 2019 r., sygn. akt VI Pa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. odstępuje od obciążania pozwanego kosztami
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 16 kwietnia 2019 r. w sprawie VI Pa (...) Sąd Okręgowy w B. Wydział VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację wniesioną przez pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w R. od wyroku Sądu Rejonowego w Ż., Wydział IV Pracy z 11 grudnia 2018 r., sygn. akt: IV P (...) (pkt I wyroku), a także zasądził: na rzecz powódki M. B. kwotę 1.350,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję (pkt II wyroku), na rzecz powódki M. M. kwotę 1.350,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję (pkt III wyroku), na rzecz powódki B. Ś. kwotę 1.350,00 zł tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję (pkt IV wyroku).

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił: naruszenie prawa materialnego, a mianowicie § 11 i § 15 ust. 3 Regulaminu Wynagradzania Pracowników SPZOL w R. stanowiącego Załącznik do Zarządzenia Nr (...) z dnia 23 grudnia 2008 r. Dyrektora SPZOL w R. oraz § 3, § 4 ust. 2, § 7, § 10 oraz § 11 ust. 1 Regulaminu Premiowania stanowiącego Załącznik Nr (...) do wyżej wskazanego Regulaminu Wynagradzania Pracowników SPZOL w R. poprzez ich błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że pozwany, wobec pogarszającej się sytuacji finansowej oraz wobec braku środków na wypłatę premii regulaminowej, nie był uprawniony do podjęcia decyzji o niewypłacaniu pracownikom premii regulaminowej od dnia 1 kwietnia 2010 r.; naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 30 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 13 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 1881 z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2018 r. w zw. z § 15 ust. 3 Regulaminu Wynagradzania Pracowników SPZOL w R. poprzez ich niezastosowanie skutkujące błędnym uznaniem, że pozwany, wobec nieprzedstawienia przez działające u pozwanego dwie organizacje związkowe wspólnie uzgodnionego stanowiska, nie był uprawniony do podjęcia, po rozpatrzeniu odrębnych stanowisk organizacji związkowych, decyzji o niewypłacaniu pracownikom premii regulaminowej od dnia 1 kwietnia 2010 r.; naruszenie prawa materialnego, a mianowicie § 3 Regulaminu Premiowania stanowiącego Załącznik Nr 3 do wyżej wskazanego Regulaminu Wynagradzania Pracowników SPZOL w R. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie skutkujące uznaniem, że powódkom przysługiwało prawo do premii regulaminowej w stałej wysokości, odpowiadającej 30 % wynagrodzenia zasadniczego każdej z powódek osiąganego w poszczególnych miesiącach objętych żądaniem pozwu; naruszenie prawa materialnego, a mianowicie § 5 ust. 5 i 6 Regulaminu Premiowania stanowiącego Załącznik Nr 3 do wyżej wskazanego Regulaminu Wynagradzania Pracowników SPZOL w R. poprzez ich niezastosowanie i zasądzenie na rzecz powódki M. B. premii za czas faktycznie nieprzepracowany, w tym za czas nieobecności w pracy powódki M. B. z powodu choroby; naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 8 k.p. poprzez jego

niezastosowanie, podczas gdy roszczenie powódek stanowi ewidentny przykład nadużycia prawa podmiotowego pozostając w oczywistej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego; naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 100 § 2 pkt 4 k.p. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy roszczenia powódek stanowią przykład braku dbałości o zakład pracy; naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 227 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie istotnych dowodów z zeznań świadków B. Z. i I. P. K. oraz strony Dyrektora placówki W. J. oraz dokumentów przedłożonych przez pozwanego, a dotyczących prowadzenia negocjacji w przedmiocie zaprzestania wypłacania pracownikom premii regulaminowej, a także przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wbrew zasadom wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego, poprzez sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. pozwany wnosi o przyjęcie skargi kasacyjnej z 16 lipca 2020 r. do rozpoznania ze względu na to, że: istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a w szczególności zapisów prawa materialnego tj. § 11 i § 15 ust. 3 Regulaminu Wynagradzania Pracowników SPZOL w R. stanowiącego Załącznik do Zarządzenia Nr (...) z dnia 23 grudnia 2008 r. Dyrektora SPZOL w R. oraz § 3, § 4 ust. 2, § 7, § 10 oraz § 11 ust. 1 Regulaminu Premiowania stanowiącego Załącznik Nr 3 do wyżej wskazanego Regulaminu Wynagradzania Pracowników SPZOL w Rajczy, art. 30 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 13 maja 1991 r. o związkach zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1881 z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2018 r. w zw. z § 15 ust. 3 Regulaminu Wynagradzania Pracowników SPZOL w R. oraz § 3 Regulaminu Premiowania stanowiącego Załącznik Nr 3 do wyżej wskazanego Regulaminu Wynagradzania Pracowników SPZOL w R. oraz, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W odpowiedzi z dnia 25 września 2020 r. na skargę kasacyjną, pełnomocnik powódek wnosi o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej pełnomocnika strony pozwanej do rozpoznania; zasądzenie od strony pozwanej na rzecz każdej z powódek kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w

postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym wg norm przepisanych. W sytuacji przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy wnosi o: oddalenie skargi kasacyjnej w stosunku do wszystkich powódek, zasądzenie od strony pozwanej na rzecz każdej z powódek kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Tymczasem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie został prawidłowo sformułowany ani uzasadniony. Zgodnie z utrwaloną judykaturą, wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej

merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy powinny być zatem przez stronę skarżącą wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś szczegółowo podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być zatem tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw, pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2010 r., II PK 80/10, LEX nr 688680).

Jeżeli przesłanką przedsądu jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej to skarżący w motywach wniosku jest zobligowany zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało

wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Tymczasem skarżący nie wykazał, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w powyższym rozumieniu, ani że zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy. Polemiczna skarga kasacyjna zawiera rozmaite kontrowersje faktyczne i prawne, które wszakże nie zostały objęte adekwatnymi - innymi niż rzekomo oczywista zasadność wniesionej skargi - wnioskami o przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania, których Sąd Najwyższy nie może domyślać się ani zastępować strony skarżącej w sformułowaniu takich wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, które wymagałyby merytorycznej interwencji najwyższej instancji sądowej. Oczywistość naruszenia przepisów prawa powinna być widoczna od razu, bez wnikania w szczegóły sprawy oraz bez potrzeby ponownej analizy istotnych kontrowersji prawnych, których wszakże autor skargi kasacyjnej nie sformułował w postaci potencjalnie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) lub potencjalnej potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości na gruncie złożonych ustaleń faktycznych przedmiotowej sprawy (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Takich potencjalnie adekwatnych wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy nie może domyślać się, ani poszukiwać w procedurze przedsądu.

Przede wszystkim trzeba wskazać, że wynagrodzenie za pracę nie ma charakteru jednorodnego. Zazwyczaj składa się ono z elementów zróżnicowanych pod względem charakteru prawnego i wysokości. Jedynym obligatoryjnym składnikiem wynagrodzenia za pracę jest wynagrodzenie zasadnicze. Obligatoryjność wynagrodzenia zasadniczego oznacza, że powinno zostać przekazane pracownikowi w każdym kolejnym terminie wypłaty wynagrodzenia za pracę. Pozostałe składniki mają charakter fakultatywny w tym sensie, że mogą one zostać wprowadzone w drodze odpowiedniego aktu płacowego (układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania, rozporządzenie) albo aktu stanowiącego

podstawę nawiązania stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, wybór, mianowanie, spółdzielcza umowa o pracę) – wyrok Sądu Najwyższego z 18 listopada 2014 r. w sprawie II PK 45/14 (LEX nr 1777872). W przypadku pozwanego wspomnianym w powołanym orzeczeniu aktem był regulamin wynagradzania. Stosownie do wyroku Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2018 r. wydanego w sprawie I PK 32/17, skutkiem wejścia w życie regulaminu jest automatyczne stosowanie wobec pracowników tych jego przepisów, które są dla nich korzystniejsze od dotychczasowych postanowień umów o pracę. Natomiast wprowadzenie do umowy postanowień mniej korzystnych wymaga albo zgody pracownika na propozycje pracodawcy zmiany umowy, albo zastosowania przez pracodawcę wypowiedzenia warunków pracy i płacy (LEX nr 2549210). W przypadku pozwanego okoliczność wystąpienia postanowień mniej korzystnych nie skutkowałą zgodą pracownika na propozycje pracodawcy zmiany umowy, jak również zastosowaniem wypowiedzenia warunków pracy i płacy.

Ponadto, powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wymaga wykazania przez autora skargi, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty autora skargi skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

W przedmiotowej sprawie Sąd Najwyższy nie widzi potrzeby dokonywania wnioskowanej wykładni wskazanych w skardze przepisów różnej rangi. Została ona bowiem dokonana przez Sądy obydwu instancji w sposób jak najbardziej prawidłowy.

Na gruncie przekonujących ustaleń faktycznych oraz prawidłowej i

przekonującej, suwerennej sędziowskiej oceny zebranego materiału dowodowego, które nie mogą być wskazywane jako podstawy kasacyjnego zaskarżenia (art. 398³ § 3 k.p.c.), skarżący nie wykazał oczywistości skargi kasacyjnej, która budziłaby jakiegokolwiek wątpliwości interpretacyjne wymagające merytorycznej interwencji ze strony najwyższej instancji sądowej i rozmiętało się z wiążącymi Sąd Najwyższy ustaleniami faktycznymi prawidłowo dokonanego osądu. Ponadto stwierdzono brak potrzeby dokonania wykładni przepisów.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W zakresie kosztów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. ze względów natury społecznej.